גמרא

כתנאי [1]ומעוך וכתות ונתוק וכרות [א]כולן בביצים דברי רבי יהודה ולא בגיד [א]אלא כולן אף בביצים דברי רבי יהודה רבי אליעזר בן יעקב אומר כולם בגיד רבי יוסי אומר מעוך וכתות אף בביצים נתוק וכרות בגיד אין בביצים לא: **מתני׳** בהמה גסה נקנית [ב]במסירה והדקה בהגבהה דברי רבי מאיר ור׳ אליעזר וחכ״א בהמה דקה נקנית במשיכה: **גמ׳** דרש רב בקימחוניא בהמה גסה נקנית במשיכה אשכחינהו שמואל לתלמידי דרב אמר להו מי אמר רב בהמה גסה נקנית במשיכה והאנן במסירה תנן ורב נמי במסירה אמר הדר ביה מהההיא הוא דאמר כי האי תנא [ג]דתניא וחכ״א [ב]זו וזו נקנית במשיכה רבי שמעון אומר זו וזו בהגבהה מתקיף לה רב יוסף אלא מעתה פיל לרבי שמעון במה יקנה אמר ליה אביי בחליפין [ג]אי נמי בשוכר את מקומו רבי זירא אמר מביא ארבעה כלים ומניחן תחת רגליו שמעת מינה [ד]כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח הכא במאי עסקינן בסימטא אי

רש״י

כתנאי. סירוס דביצים אי הוי מום גלוי: **בביצים ולא בגיד.** בתמיה גיד ודאי גלוי הוא: **אף בביצים.** ולא תימא מום טמון הוא דודאי מינכר: **בגיד ולא בביצים.** דודאי מום טמון הוא ולא מום גלוי הוא: **מעוך וכתות אף בביצים.** דמינכר טפי: **כרות.** כרותין החוטין שהביצים תלויין בהן בכיסן ומעורים במקצת ואינן נתוקין לגמרי: **נתוק.** ביד לגמרי ועדיין תלויין בכיס. נתוק הוי טפי מכרות כדאמרינן במנחות (דף נו:) להביא נותק אחר כורת שחייב אלמא נתוק הוי טפי מכרות: **מתני׳ נקנית במסירה.** בעליה מוסרים אותה ללוקח באפסר או בשערה כדתניא לעיל (דף כב:) כיצד במסירה כו׳ אבל [ה]משיכה לא מקניא דאין דרכה בכך להוליכה לפניו: **בהגבהה.** ולא במשיכה: **גמ׳ והא אנן תנן במסירה ורב נמי במסירה אמר.** היה רגיל לומר: **הדר ביה כו׳.** בתמיה עד הכא שמואל קאמר לה: **זו וזו.** הדקה והגסה וכי האי תנא סבירא ליה לרב: **זו וזו בהגבהה.** ולא במסירה ולא במשיכה: **במה יקנה.** שאי אפשר להגביהו: **מביא ארבעה כלים.** דקני ליה כליו כו׳: **ש״מ כו׳.** ופלוגתא היא בב״ב (דף פה.): **בסימטא.** זוית שהיא אצל רשות הרבים ואינה לא רה״ר ולא רה״י: אי

תוספות

לכתחילה מצוה לבלולא ויש לומר דכיון דהאי גברא למנחה גדולה קמכוין[ב] אם איתא דבעלמא כשר בדיעבד בהאי גברא שהתנדב קרבן גדול שרי אף לכתחילה עוד יש לומר דאיכא נפקותא אליבא דמ״ד התם[ו] אפילו המתנדב מנחה גדולה אינו מביא אלא לוג אחד אם כן כשהתנדב ס״א עשרונים [ז]יצטרך להביא בשני כלים לפי שאין נבללים יפה ויצטרך להביא שני לוגים שמן והוא לא התנדב אלא לוג אחד והוי כמו ייתור שמנו דקיימא לן (מנחות יח.) דייתור שמנו פסול ואי הוה שרי בדיעבד בכלי אחד היה טוב להביא לכתחילה שלא יבא לידי ייתור שמן ומיהו קשה מ״מ דראוי אי שנה הכתוב בלילה לעכב ליבעי בלילה ממש ואי לא שנה אפילו ראוי לא ליבעי וי״ל דודאי שנה הכתוב בלול כמה פעמים אבל לא כתב בלשון לווי [ח]ובלילה[ג] משמע דאתא לאשמועינן דלא בעינן אלא ראוי וא״ת בטבילה מנ״ל דבעינן ראוי ויש לומר משום דכתיב[ט] ורחץ את כל בשרו דמשמע אפי׳ בית הסתרים וכתיב וידיו[י] ודרשינן[כ] מה ידיו מאברא׳ אף כל מאברא׳ וממעטים בית הסתרים מ״מ כיון דאיכא כל דמרבינן אפי׳ בית הסתרים איכא למימר לכל הפחות להכי מרבי דבעינן ראוי לביאת מים:

בהמה גסה נקנית במסירה. פי׳ בקונטרס בעליה מוסרים אותה ללוקח באפסר כדתניא לעיל כיצד במסירה אוחזה בטלפיה כו׳ משמע מתוך לשונו דמסירה בעינן מיד ליד וכן פירש ריב״ס ומייתי ראיה מהא דאמר בפ״ק דב״מ (דף ח:) מאי לשון [ל]מסירה כאדם המוסר דבר לחבירו וכן ההיא דאמר[מ] במציאה ובנכסי הגר מאן מסר ליה דליקני דמשמע דמסירה הוי מיד ליד וקשה לר״י דהא אמרינן לעיל כיצד במסירה אחזה בטלפיה כו׳ דלשון אחיזה בטלפי׳ משמע [נ]שמעצמו אוחזה ולא מסרה לו אדם לכן נראה [ס]לרבי דלא בעינן מיד ליד אלא כיון דאמר לך חזק וקני קנה והא דקאמר התם במציאה ובנכסי הגר מאן קמסר ליה דליקני היינו מי אמר לו לך חזק וקני ורשב״ס פי׳[ע] אחז בטלפיה אחז במלות המוכר דמשמע נמי מתוך לשונו דלא בעינן מסירה מיד ליד ועוד ראיה מפרק המוכר את הספינה (ב״ב דף עו:) דפליגי התם תנאי חד אמר ספינה נקנית במסירה וחד אמר עד שימשוך ומסיק דכל היכא דאמר ליה לך חזק וקני כ״ע לא פליגי דקני[ד] כי פליגי כגון דאמר ליה לך משוך וקני מר סבר קפיד ומר סבר מראה מקום הוא לו מדאמר קפיד אלמא אינו מוסרה מיד ליד דאי מסר ליה אמאי לא קני הא בטלה הקפדתו אלא ש״מ דמסירה לא הוי מיד ליד ועוד אי מסירה מיד ליד בעינן לא ה״ל למימר לך חזק וקני אלא תא חזק וקני:

בהמה גסה נקנית במסירה. פי׳ בקונטרס דוקא במסירה אבל במשיכה לא מיקניא דאין דרכה בכך להוליכה לפניו משמע לפירושו דמסירה עדיפא ממשיכה[ה] והא דקאמר בגמרא דרש רב בקימחוניא בהמה גסה נקנית במשיכה וכל שכן במסירה ופריך שמואל לתלמידי דרב והאנן במסירה תנן פי׳ במסירה דוקא ולא במשיכה וקשה לר״י מאי פריך שמואל והאנן במסירה תנן ולא במשיכה הא תנן בפ״ק דב״מ (דף ח.) היו שנים רוכבים על גבי בהמה או שהיה אחד רוכב ואחד מנהיג וכו׳ שהשנים יחלוקו משום דכל אחד קנה מחצה ומנהיג היינו משיכה[פ] ועוד דאמר התם (דף ח:) שמעת מיניה דמר שמואל תרתי רוכב ומנהיג חד קני וחד לא קני ולא ידענא הי מינייהו היכי דמי אילימא רוכב לחוד ומנהיג לחוד מנהיג מי איכא למ״ד דלא קני משמע דשמואל גופיה דקאמר הכא במסירה דוקא תנן קאמר התם דמנהיג קני דהיינו משיכה ועוד קשה דבגמרא בעו פיל לר׳ שמעון במה יקנה תבעי ליה נמי בהמה גסה במציאה ובנכסי הגר במה יקנה אליבא דרבי מאיר ורבי אליעזר במסירה לא אפשר דמאן מסר ליה דליקני ומשיכה לא קניא בבהמה גסה לדידהו ומיהו הך פירכא איכא לשנויי ולחלק בין מקח וממכר למציאה ונכסי הגר דמקח וממכר דאפשר במסירה לא מיקני במשיכה אבל במציאה ונכסי הגר דלא אפשר במסירה מקניא במשיכה אבל אכתי קשה מרבי אליעזר דאית ליה הכא במסירה דוקא כדקתני במתניתין דברי רבי מאיר ורבי אליעזר והתם[ו] קתני רבי אליעזר אומר רוכב בשדה ומנהיג בעיר קני ומוקי לה במקח וממכר אלמא משיכה קני אף לרבי אליעזר לכך פי׳ ר״י בהמה גסה נקנית במסירה היינו אף במסירה וכל שכן במשיכה דעדיפא[ו] והשתא ניחא דפריך שמואל והאנן במסירה תנן כלומר אף במסירה ועוד יש לדקדק דמשיכה עדיפא ממסירה מהא דקתני בהמוכר את הספינה (ב״ב דף עו.) ספינה נקנית במסירה דברי רבי וחכמים אומרים לא קנה עד שימשכנה משמע דלא קני במסירה לרבנן אלא במשיכה[ז] אלמא דרבי דאמר במסירה לא למעוטי משיכה אתא אבל למאן דאמר במשיכה למעוטי מסירה אתא והלשון נמי משמע דקאמר התם ספינה נמי תקני במסירה משמע עם המשיכה[ח] וכן סובר רשב״ם דמשיכה חשיבה מן המסירה דפירש בפרק המוכר את הספינה (שם דף עו:) עלה דההיא דאביי ורבא דאמרי תרוייהו מסירה קונה ברשות הרבים ובחצר שאינו של שניהם משיכה קונה בסימטא [ובחצר שהיא של שניהן] ופירש רשב״ס התם מסירה קונה ברשות הרבים משום דלא אפשר למיקנייה התם במשיכה דאין משיכה אלא כשמושך ברשותו והאי לאו רשותיה היא[ט] משיכה קונה בסימטא דשפיר הוי רשותו להניח שם מה שהוא צריך משא״כ ברשות הרבים וכיון דאפשר במשיכה שהוא קנין חשוב לאו אורחא דארעא למיקנייה במסירה[י] שהוא קנין גרוע ור״ת הקשה על פירוש רשב״ס וכי מלות הן משיכה ומסירה שמבטלות זו את זו שאין לעשות אלא מן המובחר ופירש רבינו תם לשם משיכה קונה בסימטא כל שכן מסירה דעדיפא ממשיכה וכן פירש רש״י ומיהו שיטה דשמעתא קשה לפירושו כדפירשתי וה״ר חיים כהן מיישב פירוש רשב״ס ומפרש דמסירה אינה קונה בסימטא לא מטעמא דרשב״ס אלא נראה לו הטעם שהסימטא רשות של יחיד הוא והקודש בו זכה וסתמא דמילתא המוכר קדם והביא בהמתו לשם קודם שבא הלוקח ואם כן הוי מקום בהמתו כחצרו ואין מסירה ולא שום קנין מהני ברשות מוכר[צ] אע״ג דמשיכה קניא שם היינו משום שעקר הדבר ממקומו הראשון ור״י הקשה על מה שפירש רבינו תם דמסירה קונה אף בסימטא מההיא דפרק הספינה (שם דף עו:) דקאמר התם ספינה נקנית במסירה דברי רבי וחכמים אומרים במשיכה ופריך היכי דמי אילימא ברשות הרבים וכו׳ עד דקאמר לימא אביי ורבא דאמרי מסירה קונה ברשות הרבים אמרי כרבי כו׳ משמע דאי הוה מוקי לה בסימטא לא הוי קשה מידי ואי מסירה קונה בסימטא אפי׳ אם איירי פלוגתא דרבי וחכמים בסימטא הוה ליה למיפרך הכי לימא אביי ורבא דאמרי כרבי לכך נראה לר״י הא דאמרי אביי ורבא מסירה קונה ברה״ר היינו דוקא ברה״ר אבל לא בסימטא כמו שפירש רשב״ס [וע׳ היטב תוס׳ בבא בתרא עו. ד״ה ספינה]:

שמעת מינה כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח. וא״ת דילמא לא איירי ברשות מוכר וי״ל סתמא דמילתא ברשות מוכר איירי שאם הבהמה עומדת והוי מצי למידחי דאמר ליה מוכר יקנה לך כליך דהא לכ״ע קנה לוקח כדאיתא בפרק הספינה (ב״ב דף פו.): אי

*גירסת רבינו היה אמר להו מי אמר אבא בהמה גסה וכו׳ (ד״ו).

עין משפט נר מצוה

ערב א מיי׳ פ״ז מהל׳ ביאת מקדש הל״ח:

ערג ב מיי׳ פ״ב מהל׳ מכירה הל״ה סמג עשין פב טוש״ע חו״מ סי׳ קצז סעי׳ א:

ג [מיי׳ פ״ג מהל׳ מכירה הל״ז טוש״ע חו״מ סי׳ קצח סעיף ה]:

תורה אור השלם

1. וּמָעוּךְ וְכָתוּת וְנָתוּק וְכָרוּת לֹא תַקְרִיבוּ לַיְיָ וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ: ויקרא כב כד

מוסף רש״י

מעוך. ביציו מעוכין ביד. **כתות.** כתותים הם יותר ממעוך (ויקרא כב כד). **כתות,** שכתתו באבנים עד שנימוח, **נתוק,** ביד לגמרי אלא שעדיין תלויין בכיס, **כרות,** בסכין ועדיין תלויין בכיס ומעורין קצת, דכרות הוי בציר מנתוק כדאמרינן להביא נותק אחר כורת (בכורות לט:). **בביצים ולא בגיד.** בתמיה, כלומר אי בגיד ניניהו מי לא הוי מום, הא ודאי טפי הוי מום, דגיד בגלוי הוא יותר מן הבילים (בכורות לט:). **כולם בגיד.** לא בבילים (שם). **במסירה.** דכיון דמסר לו באפסר קנאה אע״פ שלא משכה מרשות מוכר (ב״ק יא:). וסברא בעלמא הוא, דהא אורחה בהכי והא אורחה בהכי (רשב״ם ב״ב עה:). **כליו של לוקח ברשות מוכר.** כגון פסק ונתן לתוך מדה של לוקח, או מדד במדה שלו ושפכן לכליו של לוקח והבית של מוכר הוא, קנה לוקח. כאילו נתן לתוך רשותו של לוקח (רשב״ם ב״ב פה:). קונה חפץ הנתון לתוכו לבעליו (גיטין עח.). **סימטא.** אית דאמר שביל של יחידים ואני שמעתי כניסה בולטת מרשות הרבים ויש רשות לבני אדם להעמיד שם חפצים שלהם בחצר השותפים דאינו עשוי להילוך בני רשות הרבים (רשב״ם ב״ב פד:).

תוס׳ ר״י הזקן

אבא*. תרגום אברך [בראשית מא, מג], ולרב קרי הכי. ל) זה וזה. אחד בהמה דקה ואחד בהמה גסה במשיכה ולא במסירה. ואיכא מאן דאמר דוקא בסימטא ובחצר של שניהם דמהניא משיכה בהני רשויות, אבל ברה״ר דלא מהניא בה משיכה מהניא מסירה בגסה כתנא דמתני׳. ונראה דעת הר״ם [מכירה פ״ב ה״ה] כפי׳ קמא, והא דהמוכר את הספינה [ב״ב עו, ב] דאמרינן מסירה קונה ברה״ר, מיירי בספינה ולא בבהמה. **פיל.** שאינו יכול להגביהו. **בחליפין.** בקנין סודר. **בשוכר את מקומו.** שיקנה לו מקומו אותן המטלטלים. **ארבעה כלים.** דקני ליה כליו. **ש״מ.** ופלוגתא היא בבבא בתרא [פה, ב]. **בסימטא.** צידי רה״ר.

מסורת הש״ס

א) בכורות לט: [תוספתא יבמות פ״י ה״ד], **ב)** [ב״ק יא: ב״ב פו: ע״ש], **ג)** ב״ק יא., **ד)** [ב״מ סז: ב״ב פה: ע״ז עא:] [גיטין עח], **ה)** [בדפו״ר: במשיכה. ונדכל״ן], **ו)** [מנחות פח ע״א וע״ש רש״י מכת״י, ושם קו ע״ב], **ז)** [צ״ל ויצטרך להביא וכו׳ יצטרך להביא. (רש״ש)], **ח)** [צ״ל ובללת וכ״כ תוספות מנחות יח: ד״ה ואמר], **ט)** [ויקרא טו, טז (ושם ורחץ במים את וגו׳)], **י)** [שם שם, יא. וע״ש ברש״י], **כ)** [נדה מג ע״א], **ל)** [בדפו״ר: מוסירה. וכ״ה לשון הגמ׳ שם. וכנדל״ן], **מ)** [שם], **נ)** [בדפו״ר: שבעלמו. וכצ״ל (רש״ש)], **ס)** [ס״א לר״י. (חכמת מנוח)], **ע)** [בב״ב עה:], **פ)** [עי׳ רש״י ב״מ ח ע״ב ד״ה מנהיג לחודיה], **צ)** [שם ט ע״א], **ק)** [בדפו״ר: ואע״ג], **ר)** [בחולין קלז ע״ב],

מוסף תוספות

א. וטוב שיביאו בשני כלים דיכול להביא בין בכלי אחד בין בשני כלים כמו שירצה כיון דנדר סתם. תוס׳ ב״ב פא: כיון דלכתחילה מצוה לבלול משום הכי מצוה להביא בב׳ כלים לקיים בה מצות בלילה. תוס׳ נדה סו: ד״ה כלי. לכך יביא בשני עשרונין דוקא. תוס׳ חולין פג:. ב. דהא סיפא דס״א קאי אהך דקתני רישא מתנדב אדם מנחה של ששים עשרון ומביא בכלי אחד ואם אמר הרי עלי ס״א כו׳ כלומר מנחה של ס״א דהשתא כיון דאמר מנחה לקרבן גדול קא מיכוין והוי כאילו אמר בכלי אחד לכך פריך כיון דאם לא בלל כשר צריך להביא בכלי אחד. תוס׳ חולין פג: ד״ה דאמר. היה לו להביא בכלי אחד משום דתנן שאם נדר בכלי אחד לא יביא בשני כלים ואם הביא פסול הילכך אי לא הוה בילה מעכבא היה לו להביא בכלי אחד. תוס׳ מנחות יח:. ג. כדכתיב ויצקת אלא בכל דוכתא כתיב בלולה משמע דלא מעכבא. תוס׳ הרא״ש. ד. כלומר במסירה. רשב״א. ה. משום דמסירה מיד ליד ובפניו וקונה ברה״ר וכ״ש בסימטא. תוס׳ ב״ב עו. ד״ה ספינה בשם ר״ת. ו. שבכל מקום מצינו שהמשיכה גדולה מן המסירה שכל המטלטלין נקנין במשיכה ולא מהניא בהו מסירה. תוס׳ רי״ד. דבמשיכה קא עקר ליה מדוכתא. שלנ״ל. ז. ממילתייהו דרבנן דאמרי עד שימשכנה משמע דוקא משיכה ולא מסירה. תוס׳ ב״ב עו: ח. דלפי׳ ר״ת הוה ליה למימר והא לרבי ספינה אין נקנית אלא במסירה. שם. ט. שחכמים תקנו קנין בכל רשות וכיון דלא שייכא בהו משיכה תקנו שם מסירה. ריטב״א. י. ברשב״ס ב״ב עו: נוסף. ולא מיקניא במסירה.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

אי נמי בחבילי זמורות: מתני' (א)[א]נכסים שיש להם אחריות נקנין בכסף ובשטר ובחזקה [ב]שאין[ג] להם אחריות אין נקנין אלא במשיכה [ג]ג)נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות בכסף ובשטר ובחזקה [ד]ד)וזוקקין את הנכסים שיש להם אחריות לישבע עליהן: גמ' בכסף מנלן אמר חזקיה אמר קרא [1]שדות בכסף יקנו ואימא עד דאיכא שטר דכתיב וכתוב בספר וחתום אי כתיב יקנו לבסוף כדקאמרת השתא דכתיב יקנו מעיקרא כסף קני שטר ראיה בעלמא הוא אמר רב [ה]לא שנו אלא במקום שאין כותבין את השטר אבל במקום שכותבין את השטר לא קנה [ו]ואי פריש פריש כי הא דרב אידי בר אבין כי זבין ארעא אמר אי בעינא בכספא איקני אי בעינא בשטרא איקני אי בעינא בכספא איקני דאי בעיתו למיהדר לא מציתו הדריתו ואי בעינא בשטרא איקני דאי בעינא למיהדר הדרנא בי: ובשטר: מנלן אילימא משום דכתיב וכתוב בספר וחתום והעד עדים והאמרת שטר ראיה בעלמא הוא אלא מהכא [2]ואקח את ספר המקנה אמר שמואל לא שנו אלא [ז]בשטר מתנה אבל במכר לא קנה עד שיתן לו דמים מתיב רב המנונא ה)בשטר כיצד [ח]כתב לו על הנייר או על החרס אע"פ שאין בהם שוה פרוטה[י] שדי מכורה לך שדי נתונה לך הרי זו מכורה ונתונה הוא מותיב לה והוא מפרק לה י)[ט]במוכר שדהו מפני רעתה רב אשי אמר במתנה ביקש ליתנה לו ולמה כתב לו לשון מכר כדי ליפות את כוחו: ובחזקה: מנלן אמר חזקיה אמר קרא [3]ושבו בעריכם אשר תפשתם במה תפשתם בישיבה דבי ר' ישמעאל תנא [4]וירשתם אותה וישבתם בה במה ירשתם בישיבה: ושאין להם אחריות אין נקנין אלא במשיכה: מנלן דכתיב [5]וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך דבר הנקנה מיד ליד[פ] ולר' יוחנן ט)דאמר [י]דבר תורה מעות קונות מאי איכא למימר תנא תקנתא דרבנן קתני: נכסים שאין להם אחריות: מנהני מילי אמר חזקיה דאמר קרא [6]ויתן להם אביהם מתנות וגו' עם ערי מצורות ביהודה איבעיא להו בעינן צבורים או לא אמר רב יוסף תא שמע [י]ר' עקיבא אומר [כ]קרקע כל שהוא חייבת בפאה ובבכורים ולכתוב

אי נמי. משכחת לה הגבהה אצל פיל: בחבילי זמורות. הגבוהים מן הארץ שלשה טפחים י) ומוליכין עליהם להגבהת שלשה טפחים הגבהה היא דנפקא ליה מתורת לבוד ל): מתני' שיש להם אחריות. היינו קרקעות שאחריות כל אדם הלוה מ) והנושה בחבירו עליהן לפי שקיימין ועומדין לפיכך נסמכין עליהן: בחזקה. רפק ביה פורתא נ) או דיש אמצרים ס) או נעל או פרץ כל שהוא ע): נקנין עם נכסים כו'. אם מכר מטלטלין עם קרקע כיון שקנה לוקח את הקרקע באחד משלשה קניים נקנים מטלטלין עמה: וזוקקים. נכסים הללו שאין להם אחריות דקמיירי בהו תנא את הנכסים שיש להן כו'. אע"ג דאין נשבעין על הקרקעות לבדן כדנפקא לן בשבועות (דף מג:) פ) היכא דטענו כלים וקרקעות ונתחייב לישבע על המטלטלין זוקקין המטלטלין את הקרקעות לישבע עליהן. האי זוקקין אנכסים קאי שאין להם אחריות ולאו אבית דין: גמ' ואימא עד דאיכא שטר. בהדי כסף דכתיב קרא (ירמיה לב) וכתוב בספר וחתום: לא שנו. דקני בכספא לחודיה אלא במקום שאין רגילין לכתוב שטר מכירה: לא קנה. דכיון דרגילין צ) בהכי לא סמכא דעתיה דלוקח עד דנקיט שטרא ועיקר דעתו לקנות על השטר הוא: ואם פריש. אם רצוני יקנה לי כספי או יקנה שטרי: אי בעינא כו'. להכי אמר תרוייהו שיהא הוא יכול לחזור בו אבל המוכר לא יחזור כדמפרש ואזיל שאם בא המוכר לחזור יאמר לו אני רוצה שיקנה לי כספי ואם הוא בא לחזור יאמר לו איני רוצה שיהא כספי קונה עד שיבא השטר וכל זמן שלא קבלתי השטר אחזור בי: את ספר המקנה. אלמא יש קנין אף בספר לבדו: עד שיתן דמים. דלא גמר מוכר ומקנה עד דקביל דמים ואע"ג דקביל דמים בעי שטרא אלא היכא דפריש וכדאמרינן לעיל: הרי זו מכורה ונתונה. קא סלקא דעתך או או קתני: מפני רעתה. דניחא ק) ליה דלקנייה ליה שטרא ללוקח כי היכי דלא מצי למיהדר ביה: רב אשי אמר. הך מתנית' בנותן מתנה מיירי וכולה חדא היא ולאו או או קתני אלא כך וכך כתב לו שדי מכורה ונתונה לך לייפות את כחו שאם יגבנה בעל חוב של נותן ממנה ישוב עליו לתבוע ר) ממנו דמים המפורשים: ושבו בעריכם. גדליה בן אחיקם קאמר ליה: בישיבה. דתפשתם אשבו קאי: מיד ליד. דהיינו משיכה: ולר' יוחנן דאמר. בפרק הזהב: דבר תורה מעות קונות. כדאשכחן גבי הקדש ונתן הכסף וקם לו ש): אמר לך. מתני' לא תקשי לי דתקנתא דרבנן קתני תנא דמתני' שעקרו חכמים קנין המעות ואמרו לא תקנה אלא משיכה גזירה שמא יאמר לו נשרפו חיטיך בעלייה ת): ויתן להם אביהם. בבני יהושפט כתיב וסיפיה דקרא עם ערי מצורות ביהודה: לצורין בו. שיהו אותן מטלטלין מונחין בתוכו קרקע: ובוידוי ל"ג דאף מי שאין לו קרקע מתוודה על המעשרות ויכול לומר וברך את עמך את ישראל ואת האדמה אשר נתתה לנו א) ולא דמי לבכורים דבעי למימר אשר נתת לי ב): ולכתוב

אי נמי בחבילי זמורות. פי' בקונטרס משכחת לה להגבהת פיל בחבילי זמורות הגבוהים מן הארץ שלשה ומעלהו עליהן להגבהת ג' הגבהה היא דנפיק לה מתורת לבוד ולפירושו בכלים לא מצי למימר דליקני מדין הגבהה שיניח כלים תחת רגליו דסתמייהו אין בעוביין שלשה טפחים ולפי' ר"ת דמפרש דהגבהה בטפח קני (ג) נ"ל סתם כלים אין בעוביין טפח וקשה אמאי נקט חבילי זמורות לנקוט אבנים או עצים ומפרש הרב משולם דלהכי נקט חבילי זמורות לפי שהן מאכל פיל כדאמרינן פרק מפנין (שבת דף קכח.) מטלטלין חבילי זמורות בשבת מפני שהן מאכל לפילין ומגביהין לפיל חבילי זמורות למעלה והוא קופץ ומגביה את עצמו מן הארץ ואוכלן ואין לתמוה אי חשיבא הגבהה בהכי דכה"ג אשכחן בפרק שילוח הקן[א] (חולין דף קמא:) כי היכי דליגביהו ולקניהו[ב]:

אמר קרא שדות בכסף יקנו. הא דלא (א) אייתי מקרא דכתיב גבי עפרון (בראשית כג) משום דדילמא ה"מ מנכרי שכל קניינו בכסף:

על הנייר או על החרס. פי' לעיל (דף ט. ד): ולמה כתב בלשון מכר כדי לייפות כחו. וא"ת ולמה כתב לו בלשון מתנה בשלמא מכר משום אחריות אלא מה יפוי כח יש במתנה אי משום דמתנה לית ביה משום דינא דבר מגרא הא אמר בפרק המקבל (ב"מ דף קח:) דמתנה דאית בה אחריות אית בה משום דינא דבר מגרא וי"ל דשני שטרות כותב לו[ג] אם צריך לאחריות מראה של מכר ואם צריך לדינא דבר מגרא מראה של מתנה ומצניע של מכר פ) [ועוד נראה דמיירי שפיר בשטר אחד והא דכתב ליה בלשון מתנה לפי שהאמת הוא כך וכו'] ובירושלמי בפירקין[ו] מפרש דיפוי כח של מתנה היינו לגבי בור ודות דמוכר שדה בסתם לא מכר בור ודות[ז] אבל מתנה בעין יפה נותן הכל[ד]:

קרקע כל שהוא חייבת בפאה. בירושלמי דמסכת פאה פריך על הך משנה עד שלא קצרה אינה חייבת בפאה ומשקצרה אין כאן שיור ומשני תפתר שהיה שם קנה א' ובו חמשה שיבולות מדלחיק לומר כן משמע דבכל שהוא (ב) חייבת בפיאה וכן משמע בסמוך דדחיק לאוקמא במחט ותלה בה מרגליות ובפרק לא יחפור (ב"ב דף כו:[ח]) מוקי לה בחטה דאי באילן לא מיחייב בבכורים אא"כ היה לו י"ו אמה לכל רוח כשיעור יניקה ותימה[ה] דהא חטה נמי יונקת שלשה טפחים כדמוכח בשמעתא דערוגה בפרק ר' עקיבא[ו] (שבת דף פה.) וי"ל אע"ג דיניקה עד שלשה טפחים מ"מ אין עיקר יניקתה[ז] אלא כנגדו וכה"ג אשכחן גבי אילן גופיה אע"ג שהשרשים מתפשטים חוץ לי"ו אמה[ח] כדמוכח בלא יחפור (ב"ב שם) אפ"ה לא בעי אלא י"ו אמה דכך הוא עיקר יניקתו: ובוידוי. פי' בקונטרס דל"ג בוידוי[ט] דאף מי שאין לו קרקע מתודה על המעשר ויכול לומר וברך את עמך את ישראל ואת האדמה אשר נתת לנו ולא דמי לבכורים דבעי למימר אשר נתת לי וכן פר"י דל"ג ובוידוי ולא מטעם דרש"י אלא משום דבירושלמי (דפאה פ"ג) פריך אהא מילתא גופא אמאי לא תני ובוידוי[י] אלמא משמע דלא גרסינן ליה וגם משמע מי שאין לו קרקע ט) מתודה כגון פירות לקוחין י): ולכתוב

רעד א מיי' פ"א מהל' מכירה הל"ג סמג עשין פב טוש"ע חו"מ סי' קצ סעי' א:
ערה ב מיי' שם הל"ח סמג שם טוש"ע חו"מ סי' קצ סעי' ח:
רעו ג מיי' שם הל"ח סמג שם טוש"ע חו"מ סי' רב סעי' א:
רעז ד מיי' פ"ה מהל' טוען ונטען הל"ג סמג עשין צה טוש"ע חו"מ סי' צה סעי' ה:
רעח ה מיי' פ"א מהל' מכירה הל"ד סמג עשין פב טוש"ע חו"מ סי' קצ סעי' ז:
רעט ו מיי' שם הל"ה טוש"ע שם סעיף ח:
רפ ז מיי' פ"ג מהל' זכייה הל"א סמג שם טוש"ע חו"מ סי' רמא סעי' א:
רפא ח מיי' פ"א מהל' מכירה הל"ב סמג שם טוש"ע חו"מ סי' קצא סעי' א:
רפב ט מיי' שם טור ש"ע שם סעי' ג:
רפג י מיי' שם הל"ג סמג שם טוש"ע שם סי' קצח סעי' ב:
רפד כ מיי' פ"ב מהל' מתנות עניים הל"ג:

תורה אור השלם

1. שָׂדוֹת בַּכֶּסֶף יִקְנוּ וְכָתוֹב בַּסֵּפֶר וְחָתוֹם וְהָעֵד עֵדִים בְּאֶרֶץ בִּנְיָמִן וּבִסְבִיבֵי יְרוּשָׁלִַם וּבְעָרֵי יְהוּדָה וּבְעָרֵי הָהָר וּבְעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וּבְעָרֵי הַנֶּגֶב כִּי אָשִׁיב אֶת שְׁבוּתָם נְאֻם יְיָ: ירמיהו לב מד
2. וָאֶקַּח אֶת סֵפֶר הַמִּקְנָה אֶת הֶחָתוּם הַמִּצְוָה וְהַחֻקִּים וְאֶת הַגָּלוּי: ירמיהו לב יא
3. וַאֲנִי הִנְנִי יֹשֵׁב בַּמִּצְפָּה לַעֲמֹד לִפְנֵי הַכַּשְׂדִּים אֲשֶׁר יָבֹאוּ אֵלֵינוּ וְאַתֶּם אִסְפוּ יַיִן וְקַיִץ וְשֶׁמֶן וְשִׂמוּ בִּכְלֵיכֶם וּשְׁבוּ בְּעָרֵיכֶם אֲשֶׁר תְּפַשְׂתֶּם: ירמיהו מ י
4. כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן לָבֹא לָרֶשֶׁת אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם וִירִשְׁתֶּם אֹתָהּ וִישַׁבְתֶּם בָּהּ: דברים יא לא
5. וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְכָּר לַעֲמִיתֶךָ אוֹ קָנֹה מִיַּד עֲמִיתֶךָ אַל תּוֹנוּ אִישׁ אֶת אָחִיו: ויקרא כה יד
6. וַיִּתֵּן לָהֶם אֲבִיהֶם מַתָּנוֹת רַבּוֹת לְכֶסֶף וּלְזָהָב וּלְמִגְדָּנוֹת עִם עָרֵי מְצֻרוֹת בִּיהוּדָה וְאֶת הַמַּמְלָכָה נָתַן לִיהוֹרָם כִּי הוּא הַבְּכוֹר: דברי הימים ב כא ג

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אמר וכו' אייתי מקרא. נ"ב ע"ל דף ב ד"ה א"נ שדות: (ב) ד"ה קרקע וכו' משמע דבכל שהוא ממש חייבת:

מוסף תוספות

א. גבי לוי בר סיסי דאקני ליה פירות שובכו לרב יהודה אתא לקמיה דשמואל א"ל זיל טרוף אקן כי היכי דליתגבהו ותיקנינהו. תוס' הרא"ש. ב. שכל שנגבה מחמתו הרי הוא כאילו הגביהו בידו ממש וכדאמרינן גבי משיכה קורא לה והיא באה. ריטב"א. ג. באחד לשון מכירה ובאחד לשון מתנה. תוס' רי"ד. ד. דתנן בפרק המוכר את הבית (ב"ב סה.) בד"א במוכר אבל בנותן מתנה נותן את כולם. תוס' הרא"ש. ה. כיון דכל שהוא דוקא חיטה נמי היכי מחייבא. תוס' הרא"ש. ו. וכיון שאין לו יניקה גזלן הוא ואין מביאין ממנו ביכורים כדאמרינן (ב"ב כו) באילן הנטוע תוך י"ו אמה שאין מביאין ממנו ביכורים. ריטב"א. ז. שהיא מכחשת את הקרקע. תוס' הרא"ש. וכיון דכן תו לא חשיב גזלן. ריטב"א. ח. עשרים וחמש אמה. תוס' הרא"ש. ט. דאי וידוי בכורים הא קתני בכורים ואי וידוי מעשר. ריטב"א. י. דקאמר עלה בירושלמי ר' מנא בעי ולמה לית אנן אמרין מי שאין לו קרקע פטור מן הוידוי דכתיב ואת האדמה אשר נתת לנו וכו'. תוס' הרא"ש.

א) תוספתא דב"ב פ"ב ה"ו ע"ש ב"מ לט: ב"ב נב. פו. קנ:, ב) [כתו' ודפו"ר: ושאין], ג) ב"ק יב. ב"מ מז. ב"ב עז: קנ: [לעיל ז. גיטין כב.], ד) ב"מ ד: ק: שבועות לח: מ., ה) יבמות נב. ב"ב נא., ו) [לעיל ע"א], ז) ב"ב נא. [קמח], ח) [לעיל כ ע"א. בכורות יג ע"א], ט) ב"מ מז: חולין פג. ערכין פא: בכורות יג: [לקמן כח:], י) ב"ב כו. קנ. פאה פ"ג מ"ו, כ) צ"ל ומעלהו, ל) [שבת נז ע"א, סוכה ו ע"ב], מ) [ברש"י שבר"פ: המלוה והנושה והנותן עם חבירו עליהן. ועיין רש"ש], נ) [ב"ב נד ע"ב], ס) [כתובות לג ע"ב], ע) [ב"ק ט ע"א], פ) [ב"ב מב ע"א], צ) [ברש"י שבר"פ: מ"מ היכא דטענו מטלטלין וקרקעות וכו'], ק) [ברש"י שבר"פ: בשטר], ר) [ברש"י שבר"פ: לגבות ממנו דמים המפורשים בשטר], ש) [ויקרא כז יט], ת) [לקמן כח ע"ב], א) [נדרים כו, טוו], ב) [שם ...] [ע' תוס' ד"ה ובבכורים שהניח דברי תוס' בל"ע],

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת.

תוס' ר"י הזקן

בחבילי זמורות. הגבוהים מן הארץ ג' טפחים ונתנוהו עליהם. ואיכא דאמרי בחבילי זמורות שהם מאכל הפיל ויראה אותן במקום גבוה ויגביה עצמו לאוכלם ונמצא שהגביהו. מתני'. נקנין. שאם מכר לו קרקע ומטלטלים, בקנין הקרקע קנה המטלטלים בלא משיכה כדמפרש בגמ'. וזוקקין. שאם טענו מטלטלים וקרקעות והודה במקצת, הואיל ונתחייב בשבועה מהמטלטלים דמודה [ב]מקצת במטלטלים חייב שבועה, נשבע נמי אף על כפירת קרקעות ע"י גלגול אע"פ שאין נשבעים על כפירת קרקעות. גמ'. שאין כותבין. שאין רגילים לכתוב שטר מכר. לא קנה. ואע"פ שנתן המעות יכולין לחזור בהם. ואי פריש. אחד מהם אמר בפירוש או מוכר או לוקח. אי אמר לוקח אי בעינא בכספא אקנה או בשטרא אקנה. (ואם) [או אם] התנה המוכר ואמר אי בעינא בשטרא תקנה אי בעינא בכספא תקנה ידו על העליונה של זה המתנה והוא יכול לחזור עד שיעשו את השטר והאחר אינו יכול לחזור משלקח הכסף. על הנייר או על החרס. וא"ת הרי כתב שיכול להזדייף הוא, וכ"ת בעדי מסירה והם יראו את השטר כשיתננו לו, הא קי"ל כר' אלעזר דאמר בגיטין פרק תנין [כב, ב] לא הכשיר ר' אליעזר אלא בגיטין אבל בשטרות לא. תריץ דלקנות השדה קנה אע"פ שהוא יכול להזדייף, ולטרוף ממשעבדי לא טריף עד דאיכא כתב שאינו יכול להזדייף. והכא אמרינן דקנה ואם הוא פקח עביד שטרא אחרינא. והעיקר שאם אין המוכר מודה לו בשטר לא קנה כל עיקר, והכא מיירי שהאחר מודה שהקנה לו זה הקרקע בזה השטר, והואיל ומודה לו שהקנה לו קרקע זה בזה השטר קנהו דניחא ליה בהני שהרי מוכרה מפני רעתה. מיהו אם פקח הוא קודם שיתן לו המעות יעשה לו שטר אחר. מפני רעתה. וגמר והקנה תכף שיעשה את השטר שהרי מפני שהיא קרקע רע מכרו ולא מפני שהיה צריך לדמים. רב אשי לא פליג במוכר שדהו מפני רעתה, אלא בא לדקדק לשון הברייתא דתני שדי מכורה לך שדי נתונה לך, דכולה במתנה איירי וכתב המתנה בלשון מכר דאחריות ט"ס הוא במכר ולא במתנה. ומשום הכי נתן לו בלשון מכר. בישיבה. היינו חזקה. איכא מ"ד דהואיל וגבי כסף אמרינן דבמקום שכותבין שטר לא קנה עד שיכתוב ויתן דמים הכי נמי בחזקה, ולא היא, דא"כ [למה] לא נתבאר בגמ' גבי חזקה כמו שביארנו גבי כסף ושטר, אלא חזקה לחודה מהניא דהואיל והניחו לעשות מעשה בגוף הקרקע ודאי גמר והקנה. וכן דעת הר"ם [מכירה פ"א ה"ח, עכ"מ]. מיד ליד. היינו משיכה. תקנתא דרבנן. דמשיכה קונה ולא מעות. עם ערי. בבני יהושפט כתיב, ע"י ערים שהקנה להם קנו המטלטלים.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ולכתוב עליה פרוסבול. לימרי' במסכת גיטין (דף נ.) מין כותבין פרוסבול מלא על הקרקע מאי ממטלטלין מפני שיכול לכלותן מאי אם יש לו קרקע כל שהוא כותבין עליו פרוסבול אף מחוב גדול ואוב לא תשמטנו שביעית וכי מין לו קרקע מין כותבין עליו משום מלמד שאין לו קרקע[א] ומלמד שאין לו קרקע מאי דרגן מקנתם[ב] ור"ת פי' דהיינו טעמא דכתיב[ג] שכותב פרוסבול על הקרקע משום דרשות לגבות מזו ומע"ג דליכא קרקע כל שהוא מזי לגבות כל מוכח[ד] כי היכי דקטינא לקמיה בכתובות (דף פג:) דגבי פרק מי שהיה נשוי והדר גבי[ה]: **ה"ג אלא מאי דרמי נקנינהו ניהליה במשיכה דליתיה למקבל מתנה ונקנינהו ניהליה אגב אחר לא סמכה דעתיה סבר שמיט ואביי.** וכן הגיה רש"י בפירוש כמיהם ידו[ג] ולפי גירסת זו צ"ל לקיים כי נמי משתברא לעלוה ממילי לדמי ובעינן צבורים בה בתיב סלע נקנינהו בחליפין מגד מחר ליכא למימר שמיט ומכל כיון שלא יבוא לידו אבל המעות שלקיח שיבואו לידו למחר יכול לומר משמרם ושמיט ומכל אבל גרוד ספרים כתוב גירסת מחרת שלא מאי לדמי ליקנינהו ניהליה במשיכה שלא מאי איית לך למימר ליתיה למקבל מתנה ליקנינהו בחליפין ויקנינהו ניהליה מגד מחר לא סמכה דעתיה ולפי גירסת זו איכא עומדא[ו] הכי נמי משתברא ומכאן מדקדק ה"ר שמעי' למין מועיל קנין סודר שלא בפני הקונה שלכך לא הקנה לו בחליפין ע"י אחר שלא היה מועיל כלום כיון לליתיה למקבל מתנה בפניו ופלא גדול היא בעיני ריב"ן שהרי מעשים בכל יום שקונין בסודר שלא בפני הקונה המקבל מתנה ועוד תדע שבכל הגמרא משמע שמועיל קנין סודר שלא בפני הקונה ע"י אחר שהעדים קונין מן המקנה עבורו כלומר וקנינא מיניה בעינן דכשר למיקנא ביה (ב"מ דף מז.). וכמה דוכתין אמרי'[ז] שקנו מידו והוא דקנו מידו משמע בכל מקום שהעדים רגילין לקנות מן המקנה לצורך הקונה ושם אין מועיל קנין העדים שלא בפניו למה שעשאוהו שיקוי והשיחו קנין הקונה למועיל לעולם אבל אם עשה העדים אין מועיל שלא בפניו שמוציא מתחת ידו כגון הולך מנה לפלוני, דאי לא תימא הכי הא דקי"ל במי שמת (ב"ב קנא, ב) מתנת שכיב מרע במקצת בניא קנין ואע"ג דמית, אמאי, נימא מצוה לקיים דברי המת, אלא לאו ש"מ דברי המת אלא במה שמוציא מתחת ידו לפלוני, דאי לא תימא הכי הא דקי"ל במי שמת (ב"ב קנא, ב) מתנת שכיב מרע במקצת בניא קנין ואע"ג דמית, אמאי, נימא מצוה לקיים דברי המת, אלא לאו ש"מ דברי המת אלא במה שמוציא מתחת ידו לפלוני, דאי לא תימא הכי הא דקי"ל במי שמת (ב"ב קנא, ב) מתנת שכיב מרע במקצת בניא קנין ואע"ג דמית, אמאי, נימא מצוה לקיים דברי המת, אלא לאו ש"מ דברי המת. מהני: **מעשה ברבן גמליאל וזקנים.** פי' בקונטרס רבן גמליאל לא מרס ושכח ולא נתן רשות למרוס והיה ממהר למרוס בעודו בספינה שהיה ירא שמא יאכלו בני אדם ממנו[ח] ויסמכו עליו וקמכו עליו מועיל מתחת ידו דבר שלימנו מתוקן[ט] וקשה לר"ת מה היה מועיל תיקון מלרבה גרע טפי שמא יאכלו בני ביתו הכל ולפי העיסור עלמו מיהו יש לתרץ כן שלא היה לו משפח בכך שהיה הרבה תבואה בכרי והיה יודע שלא יאכלו בני ביתו הכל קודם שיבא ומן המותר יפריש מעשר ומיהו קשה לין יגיע מציאתו עד שלא תיקנו ושלא הודיעם שלימנו מתוקן והא לימרין חזקה על מבר שלין מועיל מתחת ידו דבר שלימנו מתוקן ועוד קשה למה היה לריך ליתן להם והלכתיב להם מקום בקריאתם שם סגי ועוד קשה והלא לא עשה כלום כיון שלא אמר שיהא מעשר[י] ועוד היה לו לפרש כמה מעשר כי היכי דלתוקח יין מבין הכותים (דמאי פ"ו מ"ד) לימר עשרה מעשר לשתן משמה מעשר שני ועוד קשה [דבסיפא] תני מ"ר יהושע תרומת מעשר שלי עתיד למוד נתון לר' אלעזר בן עזריה שהיה כהן[יא] למה הוצרך לזה והלא לא היה לו לירא שמא יאכלו בני ביתו ממנו שהרי התחוחה היתה בצית רבן גמליאל ולא היו יודעים שנתנו לו ועוד קשה כיון שלא קבע מקום לנפוטו לו לדרומו מה הועיל בהפרשתו להא תניא בתוספתא[יב] מעשר שני שנתפקע זה מחוללו על מיסר זה ולא קבע לו מקום מכמים חומרים לא קרא לו שם עד שיקבע לו מקום לנפוטו לו לדרומו ומייתי עלה הסיא עובדא דרבשג"ג[יג] ור"ע ור' יוסי שנתלכלכו שלא בעל הבית ממרו נרשה היאך מעשר בעה"ג זה פירותיו והיכי אומר פירות שבכלי זה יהיו מחוללין על מעות שבלוסקמא ממרו לו ואכול מעותיך השכבת מעות ואיבדת נפשות ואמר ר"ת שעשת הביעות היה שהיה לריך לבער מעשר להכין מעשר לחשון ללוי מעשר[יג] שני ומעשר עני לעני ומתבערין בכ"מ ור"ש חומר הבכורים נותנים להכין בתרומה ותרומת מעשר לחשון ללוי מעשר[יג] שני ומעשר עני לעני ומתבערין בכ"מ וכו' ר"ש חומר הבכורים נותנים להכין בתרומה ותקנו בתר הכי מי שהיו פירותיו לבורים ורחוקים ממנו

ולכתוב עליה פרוסבול. [א] דאמטלטלים דידיה לא סמיך לפי שיכול לכלותם. תוס' הרא"ש. ב. דבהכי חשבי ליה רבנן נגוש ועומד. ריטב"ע. ג. וכן מוכח בפי' ר"ח שפי' ונזכינהו ניהליה אגב אחר המעות. תוס' הרא"ש. ד. אלא ודאי משום דרוב קניניו זוכים מן המקנה לצורך הקונה שלא בפני הקונה נקט בכולה תלמודא ואי לישנא. שם. ה. ויאכלו טבל. תוס' ר"ת יח. ו. אלא נתן להם עישור שהוא עתיד למוד. תוס' הרא"ש. ז. התוס' בב"מ מצא לפי' ממשנה ול"ע. מהרש"א.

תום' ר"י הזקן

מדוני אחד. ממדון, דכתיב (יהושע יב, יט) מלך מדון אחד. בית סלע. קס"ד מקום רחב כסלע שהוא מטבע. כר' ז) אליעזר. דאמר במי שמת (ב"ב קנו, ב) דאפילו מסוכן המחלק נכסיו לא קנה עד שיקנה בחזקה. כרבנן. דפליגי עליה ובריא היה. אבל אם היה חולה קונה בלא חזקה, דדברי שכיב מרע כשכתובים וכמסורים דמו. ומת וקיימו. שנתנו לזה המתנה. למאי חזי. והיכי קנה. אלא לא בעינן צבורין. וא"ת לא נתנו לו משום דקנה, דדוקא לא קנה הואיל ולא הוי צבורים אלא משום לקיים דברי המת, דהא בספ"ק דגיטין (יד, ב) גבי הילך מנה לפלוני משמע דאפילו לבריא אמרינן מצוה לקיים דברי המת. וי"ל דאי לא קנה מחיים לא היו נותנים לו המתנה, אלא אמרינן מצוה לקיים דברי המת אלא במה שמוציא מתחת ידו לפלוני, דאי לא תימא הכי הא דקי"ל במי שמת (ב"ב קנא, ב) מתנת שכיב מרע במקצת בניא קנין ואע"ג דמית, אמאי, נימא מצוה לקיים דברי המת, אלא לאו ש"מ דברי המת. בחליפין. אבל מטבע אין נקנה בחליפין. אגב [אחר]. אמאי אין לו תקנה. לא סמכה דעתיה. דהאי נותן הואיל [ולא היה מאמין באנשי המקום למסור המטלטלין]. ואסיקנא דלא בעינן צבורים ומאה צאן ממש הוא. ושמעינן מיהא דאפילו מטלטלי נקנים עם נכסים שיש להם אחריות. בספרינה. ושכח ולא תרם.

רפה א מיי' פ"ט מהל' שמיטה ויובל הל' יט סמג לאוין רעג [טוש"ע חו"מ סי' סז סעיף כב]: **רפו** ב מיי' פ"ג מהל' מכירה הל"ט טוש"ע חו"מ סי' רג סעי' ז:

מוסף תוספות

א. דאמטלטלים דידיה לא סמיך לפי שיכול לכלותם. תוס' הרא"ש. ב. דבהכי חשבי ליה רבנן נגוש ועומד. ריטב"ע. ג. וכן מוכח בפי' ר"ח שפי' ונזכינהו ניהליה אגב אחר המעות. תוס' הרא"ש. ד. אלא ודאי משום דרוב קניניו זוכים מן המקנה לצורך הקונה שלא בפני הקונה נקט בכולה תלמודא ואי לישנא. שם. ה. ויאכלו טבל. תוס' ר"ת יח. ו. אלא נתן להם עישור שהוא עתיד למוד. תוס' הרא"ש. ז. התוס' בב"מ מצא לפי' ממשנה ול"ע. מהרש"א.

מוסף רש"י

ולכתוב עליה פרוסבול. מגן במסכת גיטין (לו.) הלל מיקן פרוזבול שרואה שעתידין העם שלא יפרעו חובותיהם משמיטת שביעית ושוכחת על כתוב בשטר שלא יגבה ממשכון. כלומר לך בן יהיה דבר וגו' עמך והמקרין תקנה שלא תשמט שביעית מוסר מי שהוא שטרותיו בידם דין ושומא עליהן פרוזבול וחב גופו של פרוזבול מוסר מי שיכנס פלוני ופלוני הדיינים שבמקום פלוני שכל חוב שיש לי אצל פלוני שתגבנו כל זמן שתרלה. ותו לא משמטת ליה שביעית דכתיבא בזמן הזה דכתיב, ומחמירין הכתם אין כותבין פרוזבול אלא על הקרקע, שכל אין לו קרקע ללוה לא כתבינן ליה, דהלוהו על מנת שכיעית היא דמשמטא אין מלוה שומך אלא על קרקע הלוה, וכשלוה לו לא עשה פרוזבול (ב"ב כז.). דתמר ממלן לשלח ליה מעכון דמקרקעי דלוה משמעבד ליה וגבי משכון לא משמעבד שביעית דלא קניא ליה לא יגוה בוזלו ולשם ליה מעכון לו לא עשה פרוזבול אלא על הקרקע, ש"ד לעקור תקנת שביעית (דשב"ם ב"ב קו:). ולפ"ש שלוה לו על הקרקע כל שהוא כדאמר לקמיה (גיטין ל:) שפלוי מלא ממנו גופה מלא קרקעות כמעשה דקטינא לקמיה (כתובות צא:). (גיטין לו.). **במדוני.** על שם מקומו (רשב"ם ב"ב קנו: ושם במדוני). **וביקש ליתנם.** שהיה שכיב מרא לנשי כ"ש ומקבלי מתנה לא הוו גביה (שם). אין

בניהו: מאי אין לו תקנה. הא יכול לזכות על ידי אחרים אם ירלה: **שהיו בתין בספינה.** ושכח ולא נתן רשות למרוס: נתון

לו תקנה. לזכות בהן המקבל ממנה לפוס מאי הלא שמכה דעתן עד שיקנה כו' (שם). **ולקח בית סלע.** שאינו רלוי לזריעה וקנאו בזול לשם כן על מנת להקנות לו (שם). **בריא היה.** בשעת מתנה ושמ"כ מת (שם). **עישור שאני עתיד למוד.** מכל שלא עישר מעשרותיו והוקנה לו ומיהר לעשרן בשאר כוחו שם (ב"מ יא.).

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

גמרא

נתון לו ליהושע ומקומו מושכר לו ועישור אחר שאני עתיד למוד נתון לו לעקיבא בן יוסף כדי שיזכה בו לעניים ומקומו מושכר לו ש"מ בעינן צבורים בה שאני התם כי היכי דלא ליטרחינהו ת"ש [א]דאמר [ב]רבא בר יצחק אמר רב שני שטרות הן [א]זכו בשדה זו לפלוני וכתבו לו את השטר חוזר בשטר ואינו חוזר בשדה [ב]ע"מ שתכתבו לו את השטר חוזר בין בשטר בין בשדה ורב חייא בר אבין אמר רב הונא שלשה שטרות הן תרי הא דאמרן אידך אם קדם מוכר וכתב לו את השטר כאותה ששנינו [ג][ג]כותבים שטר למוכר אע"פ שאין לוקח עמו [ד]כיון שהחזיק [ד]עמו בקרקע נקנה שטר בכל מקום שהוא שמע מינה [ה]לא בעינן צבורים בה שאני שטר דאפסירא דארעא הוא והא עלה קתני זו היא ששנינו נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות בכסף בשטר ובחזקה ש"מ לא בעינן צבורים בה ש"מ: איבעיא להו מי בעינן אגב או לא ת"ש דקתני כל הני ולא קתני אגב ולטעמיך קני מי קתני אלא עד דאמר קני הכא נמי עד דאמר אגב [ה]והלכתא צבורים לא בעינן אגב וקני בעינן: איבעיא להו שדה במכר ומטלטלין במתנה מהו ת"ש עישור שאני עתיד למוד נתון ליהושע ומקומו מושכר לו [ו]ש"מ איבעיא להו שדה לאחד ומטלטלין לאחר מהו [ז]ת"ש עישור שאני עתיד למוד נתון לעקיבא בן יוסף כדי שיזכה בו לעניים ומקומו מושכר לו מאי מושכר מושכר למעשר ואי בעית אימא שאני ר' עקיבא [ו]דיד עניים הוה אמר רבא לא שנו אלא שנתן דמי כולן אבל לא נתן דמי כולן לא קנה אלא כנגד מעותיו תניא כוותיה דרבא [ז]יפה כח הכסף מכח השטר וכח השטר מכח הכסף יפה כח הכסף שהכסף פודין בו הקדשות ומעשר שני מה שאין כן בשטר[פ] ויפה כח השטר שהשטר מוציא בבת ישראל מה שאין כן בכסף ויפה כח שניהם מכח חזקה וכח חזקה מכח שניהם יפה כח שניהם ששניהם קונים בעבד עברי מה שאין כן בחזקה יפה כח חזקה שחזקה [ט][ח]מכר לו עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהם קנאם כולם

במה

רש"י

נתון ליהושע. רבי יהושע בן חנניא כדאמר במס' ערכין (דף יא:) מעשה ברבי יהושע ברבי חנניא שהלך לסייע את ר' יוחנן בן גודגדא בהגפת דלתות אמר לו חזור בך שאתה מן המשוררים ואני מן השוערים אלמא לוי הוה. ספרי (פ' קרח) וכבר בקש ר' יהושע בן חנניא לסייע את רבי יוחנן בן גודגדא אמר ליה חזור לאחוריך אתה מחייב בנפשך שאתה מן המשוררין ואני מן השוערין: **ומקומו מושכר.** ונתן לו רבי יהושע פרוטה בשכר המקום ונמצא מטלטלין נקנין עם הקרקע בכסף והכי מסקנא דהך מילתא במס' מעשר שני (פ"ה מ"ט) ונתקבלו שכר זה מזה. ואע"פ שעדיין לא הופרש קריית שם הוא שאסור לשהות לחברים דבר שאינו מתוקן ואפילו אכלו ממנו אין כאן חיוב מיתה משום טבל [א] ומן המותר יפריש מעשרותיו: **נתון לעקיבא בן יוסף.** שנת מעשר עני היתה ור' עקיבא גבאי עניים היה ובספינה היו שניהם עמו: **צבורים בעינן.** מדקאמר מקומו ולא מקום אחר: **דלא ניטרחינהו.** ולהוציא משם כל זמן שרצו להניחו שם: **שני שטרות הן.** שני דינין חלוקין בשטר: **זכו בשדה זו.** החזיקו בו לצרכו וכתבו לו את השטר לראיה בעלמא: **חוזר בשטר.** אם אומר אין רצוני שתהא לו ראיה בידו: **ע"מ וכו'.** חוזר אף בשדה שהרי לא עשאן שלוחין לזכות אלא עם השטר והרי חוזר לו בשטר: **אם קדם.** קודם נתינת הכסף [י] או קודם שהחזיק: **כותבין שטר למוכר.** שדי מכורה לפלוני ולא אמרינן שטר מוקדם הוא כיון דקנו מיניה מהשתא א"נ כאביי דאמר (ב"מ דף יג.) עדיו בחתומיו זכין לו: **כיון שהחזיק כו'.** ר' חייא בר אבין אמר לה ואינה מן המשנה: **נקנה השטר.** כגון שאמר לו [כ] זה קני קרקע בחזקה והשטר עמה: **אפסר.** קבישט"ר כלומר בית אחיזתה וכגון קרקע דמי: **וזו היא כו'.** אלמא שאר נכסים כשטר: **אגב.** שיאמר לו קני קרקע וקני מטלטלין אגבה: **כל הני.** ועמו מאה צאן ולא קתני אגבן ק' צאן: **עד דאמר קני.** הוצרך לומר לאחר זכה בטפח על טפח לפלוני ועמו מאה צאן שבידי שלא אוכל לחזור בי: **מושכר.** היינו מכר והמעשר היה מתנה וש"מ נקנו מטלטלין דמתנה אגב קרקע של מכר: **שדה לאחד ומטלטלין לאחר.** ואמר לבעל השדה קני השדה לעצמך ואגבה יקנו מטלטלין לפלוני: **דיד עניים הוא.** הואיל וגבאי של עניים היה הרי הוא כידו [ל] משא"כ באחר: **לא שנו.** דמטלטלין נקנין בחזקה דקרקע אלא שנתן לו דמי כל המטלטלין [מ] והקרקע דכי אחזקיה בקרקע אדעתא למיקני [נ] כוליה אחזקיה אבל לא נתן לו דמי כל המטלטלין לא קנה מטלטלין בחזקה דקרקע אלא כנגד מעותיו: **שטר אין פודין בו הקדשות ומעשר שני.** [ס] בבכורות נפקא לן בפ' יש בכור לנחלה (דף נא.) דכתיב בהו כסף הקדש דכתיב[ע] ונתן הכסף וקם לו[פ] ומעשר שני דכתיב[צ] וצרת הכסף דבר שיש בו צורה[ק] היינו מטבע: **מוציא בבת ישראל.** גט אשה: כסף ושטר קונין עבד עברי בפרקין ילפינן לעיל (דף יד:):

במה

תוספות

ממנו צריך לקרות להם שם ומעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו באים בספינה וכו' וקריאת שם דהתם היינו שם בעלים שידברו הבעלים למי יתנוס[א] דהיינו ביעור אבל לא היה חושש לא לקבוע מקום ולא להזכיר סכום שהיה יודע בודאי שלא יאכלו ממנו בני ביתו שכבר הזהירם שלא יאכלו כי לא היה מתוקן וא"ת למה אינו מזכיר תרומה גדולה בההוא מעשה דרבן גמליאל[ב] וי"מ משום דחטה אחת פוטרת את הכרי מה"ת [ר] ושמא הפרישה קודם שילא מביתו כדי לצאת ידי איסורא דאורייתא ונתנה לכהן ולא נהירא וכי לא היה לו לרבן גמליאל לחוש לאיסורא דרבנן וי"מ דלהכי לא הזכיר תרומה גדולה לפי שאינה חייבת בביעור כדתנן במס' בכורים (פ"ב מ"ב) ומייתי לה בפ' הערל (יבמות דף עג.) יש במעשר שני ובבכורים מה שאין כן בתרומה וכו' וחשיב ביעור משמע דתרומה לא מיחייבא בביעור אבל קשה דע"כ תרומה גדולה חייבת היא בביעור כדקתני במתני' דמעשר שני שהבאתי לעיל כיצד מלות ביעור תרומה נותנה לכהן אלמא חייבת היא בביעור ולכל הפחות מדרבנן וגם במשניות (דמעשר שני פ"ה מ"י) מפיק לה מקרא וגם נתתיו ללוי[ש] לרבות תרומה ותרומת מעשר ואין להקשות מההיא דיש במעשר שני ובבכורים מה שאין כן בתרומה דמשמע תרומה אינה חייבת בביעור די"ל דמיירי התם לבערם מן העולם כשהגיע זמן הביעור כגון מעשר שני ובכורים שאי אפשר לאוכלם חוץ לירושלים לכך צריך לבערם מן העולם כשיגיע זמן הביעור אם לא יביאם בירושלים אבל תרומה שנאכלת בכל מקום אין צריך לבערה מן העולם אלא צריך ליתנה לכהן והיינו ביעור שלה מ"מ הדרא קושיא לדוכתה אמאי לא ביער התרומה וי"ל דודאי תרומה הפריש בעודה בשדה דרגילות הוא להפריש בגורן[ג] ואית לן למימר שהפריש בעוד היתה התבואה בגורן מיד אחר המירוח[ד] כדאמר התם (ירושל' דמעשרות פ"ג) חזקה לגורן שלא תעקר עד שהפרישו ממנה תרומה גדולה וה"נ איתא בירושלמי[ה] דמסכת מעשרות מצא פירות צבורים אסורין משום גזל וחייבין משום תרומה מפוזרים מותרים משום גזל ופטורים מן התרומה גדולה שאי אפשר לגורן שתיעקר אא"כ נתרמה תרומה גדולה:

נתון ליהושע. שהיה לוי כדפירש בקונטרס וקשה איך נתן לו והא קנסינהו עזרא (יבמות דף פו:) וי"ל דסבר לא [ת] קנס לעניים ור' יהושע עני היה כדאמר בברכות (דף כח.) מכותלי ביתך ניכר שפחמי אתה וא"ת למה לא נתן לו גם מעשר עני וי"ל לפי שהיה רוצה ליתן להרבה עניים כדאמרינן בעירובין (דף סג.) הנותן מתנותיו לכהן אחד מביא רעב לעולם אי נמי היה לו לר' יהושע מאתים זוז[ו] לפיכך לא לקח מעשר עני ומ"מ היה יכול ליקח מעשר ראשון בתורת עניות הואיל ולא היה עשיר והיה מתפרנס בדוחק ולמ"ד (ביבמות דף פו:) קנסא לכהנים איכא למימר דיהיב ליה כר"ע דאמר מקמי קנסא היה ללוי ולא לכהן ולבתר קנסא היה אף לכהן: **ומקומו מושכר לו.** בסיפא קתני ונתקבלו שכר זה מזה ותימה למה לא הקנה לו המקום בחליפין ושמא שכירות אין נקנה בחליפין[ז] דאמר התם [א](ב"מ דף נט:) כשם שהקרקע נקנה בכסף ובשטר ובחזקה כך שכירות קרקע נקנה בכסף בשטר ובחזקה ובחליפין לא קתני[ב]: **חוזר בשטר ואינו חוזר בשדה.** וא"ת ומה ירויח בזה[ח] אם יחזור בשטר כיון שלא יחזור בשדה וי"ל דלא ניחא ליה דליפוק שטר עילויה דאיכא קלא בשטר טפי מבעדים[ט] ויאמרו שהוא עני שמוכר הכל ולא ימצא מלוה:

במה

עין משפט נר מצוה

רפז א ב מיי' פ"ו מהל' מכירה הל' טו טז סמג עשין פב טוש"ע חו"מ סי' רמג סעי' ו ז:

רפח ג מיי' פכ"ד מהל' מלוה ולוה הל"א סמג עשין צ טוש"ע חו"מ סי' רלח סעי' א:

רפט ד מיי' פ"ו מהל' מכירה הל"ד סמג עשין פב טוש"ע חו"מ סי' קצ סעי' י:

רצ ה ו מיי' פ"ג מהל' מכירה הל' ט סמג עשין פב טוש"ע חו"מ סי' רב סעי' א ב:

רצא ז מיי' שם הל' ט טוש"ע חו"מ שם סעי' ג:

רצב ח מיי' פ"א מהל' מכירה הל"ב סמג שם טוש"ע חו"מ סי' קצב סעי' יב:

מוסף תוספות

א. פירוש שם הבעלים שיקנה אותם ללוי ולכהן. תוס' ב"מ יא. ב. ור"א בן עזריה שהיה כהן היה עמהם בספינה דקתני סיפא א"ר יהושע עישור שאני עתיד למוד נתון לראב"ע. תוס' הרא"ש. ג. לפי שניטלת באומד ובמחשבה. ריטב"א. ד. ובהאי מעשה דר"ג וזקנים היה כבר התבואה בבית דקאמר בתר הכי מעשרות מהיכן ניטלין מן הבית או מן השדה ונשמעינה מהא וכו' ור' חנינא בר פפא שמע לה מן הכא עישור אחר שאני עתיד למוד נתון לעקיבא בן יוסף הדא אמרה מן הבית האי דאיתי בירושלמי ראי' ממעשר עני היינו משום דאמרינן בתוספתא אין מעשר עני מתחלק אלא מתוך הבית. תוס' הרא"ש. ה. מצא פירות ממורחין בשדה מכונסין אסורים משום גזל מפוזרים מותרין משום גזל בין כך ובין כך חייבין במעשרות ופטורין מתרומה גדולה שא"א לגורן שתעקר אא"כ נתרמה ת"ג. שם. וכן הוא בירושלמי ובר"ש על המשנה במעש"ש. ו. דאינו נוטל במעש"ש כדתנן במס' פיאה (פ"ח מ"ח). תוס' כתובות כו. ז. דכל דבר החוזר לבעלים כגון מתנה ע"מ להחזיר א"נ שאלה או שכירות בכולם לא מיקנו בחליפין משום דהוה כמו טובת הנאה דאמרינן (ב"מ יא:) דאינה ממונא לקנות בחליפין ומש"ה הוצרך שיתקבלו מעות זה מזה. תוס' ערכין ל. ח. אי משום האחריות שבו הא רב הוא דאמר פרק חזקת (ב"ב מא:) המוכר שדהו בעדים גובה מנכסים משועבדים. רשב"א. ט. דמ"מ ע"י עדים ליכא קלא כולי האי אלא ע"י חקירה ולא יהיו זילי נכסי אבל בשטר איכא קלא טפי וזילי ניכסיה. שם.

תוס' ר"י הזקן

ליהושע. בן חנניא ולוי היה. מושכר. ונתן לו פרוטה בשכירות. זכו. החזיקו בזה הקרקע בשביל פלוני וכתבו לו את השטר. מסתברא דשטר עם אחריות צוה להם שיכתבו לו על המתנה. והיינו דקאמר חוזר בשטר שאינו רוצה עתה שתהיה אחריות במתנה, דאי בשאין בה אחריות מה הוא מפסיד אם חוזר בשטר, הואיל וקנה קרקע שהרי אלו (לא) החזיקו בשבילו. וא"ת שאינו רוצה שתהא ראייתו בידו כמו

מסורת הש"ס

א) ב"ב עז. קנ: ע"ש, ב) [בכת"י ודפו"י: רבה. וכ"ה בב"ב שם וכגל"נ], ג) שם קנא. קמו:, ד) [״עמו״ ליתא בכת״י. ובב״ב שם שהחזיק זה בקרקע], ה) [ב״ק יב:], ו) שם לו:, ז) תוספתא דכתובות פ״ה ה״א, ח) [לעיל ה ע״א], ט) [תוספתא שם] תוספתא דב״ב פ״ב ה״ה, י) [ברש״י שבעי״פ: וקודם שהחזיק הלוקח], כ) [ברש״י שבעי״פ: מוכר], ל) [צ״ל כידו. (יעב״ץ)], מ) [״והקרקע״ נראה דיש למחוק. (ב״ש, ע״ש)], נ) [בדפו״י: כולה], ס) [שם בבכורות לא נפקא לן כלל מדכתיב בהו כסף וע״ש נא: ברש״י ד״ה ולא הקדשות וכו׳ נפקא לן מקראי בת״כ בפ׳ ערכין ע״ש עוד שם נא. בתוס׳ ד״ה אימא ולא הקדשות], ע) [ויקרא כז], פ) [לעיל ה ע״א], צ) [דברים יד], ק) [ב״מ מו ע״א], ר) [שבת ק ע״ב], ש) [דברים כו], ת) [צ״ל לספר קנסא, ותיבת לא נמחק. (מהרש״א)], א) [ב״ק עט.], ב) [וע׳ תוס׳ ערכין כט: בד״ה ולא ידענא וכו׳ ותוס׳ ב״מ יא: ד״ה מקומו].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומקומו וכו' משום טבל ומן:

לעזי רש"י

קבישט"ר [קיבישטר"א]. אפסר (חלק מהרתמה שבו מושכים את הבהמה או את הסוס בצווארם).

מוסף רש"י

נתון לו לעקיבא בן יוסף. גבאי היה ואותה שנה שנת מעשר עני היתה (שם). שני שטרות הן. חלוקין זה מזה (רשב"ם ב"ב עז.). זכו בשדה זו לפלוני. אני מקנה לכם בכורה זה שדה זו לצורך פלוני ואתם קנו לאותו פלוני כמו שאני לכם (שם). חוזר בשטר. מיפוי כח בשטר יכול לחזור בו כל זמן שלא נמסר השטר לאותו פלוני (שם). [illegible] ועל מנת שתכתבו לו את השטר. חוזר בשדה. [illegible] שלשה שטרות הן. [illegible] אם קדם מוכר וכתב לו את השטר. [illegible] לעשות כן (שם קנ:). **כאותה ששנינו.** שמותר לעשות כן אע"ג דמיחזי כשיקרא דאין כאן הפסד לשום אדם אלא למוכר עצמו שאם יאבד השטר ויחלוקו לוקח שכתב בשמו יטען שלקחו מזה המוכר ואי לא חייש להכי אנן לא חיישינן בשבילו (שם עז:). **כיון שהחזיק.** זה הלוקח, מקנתא דמילתיה לאמורא הוא ולא מן המשנה (שם). **נקנה השטר.** שנכתב קודם המכירה לזה הלוקח בכל מקום שהוא, שהרי דעתו של מוכר להקנות השטר ללוקח וקני ליה לשטר אגב קרקע כדין כל מטלטלין הנמכרין עם קרקע שנקנין בחזקת קרקע כאילו עשה משיכה במטלטלין גופייהו (שם. ובעי"ז שם קנא.). **והלכתא צבורים לא בעינן.** לא בעינן שיהו עומדין לתוכה (ב"ק יב.). **שהכסף פודין בו הקדשות ומע"ש משא"כ בשטר.** אם כתב לגזבר שטר על מעות פדיון הקדש אין הקדש פדוי דבעינן ונתן הכסף וקם לו (לעיל ה.). המשך בסוף המסכת.

שפי' ר"ש, אמאי לא יעידו העדים שנתנו לו ויכתבו שטר עדותן. על מנת. לא עשאן שלוחין לזכות אלא עם השטר והרי הוא חוזר בשטר. **אם קדם.** קודם נתינת הכסף. **והלכתא צבורים לא בעינן אגב וקני בעינן.** כלומר צריך שיאמר לו קנה המטלטלין אגב קרקע. ומסתברא דוקא בשאינן צבורים בתוך הקרקע, [אבל בצבורים] לא בעינן אגב וקני אלא כיון שקנה הקרקע והמטלטלין כאחד, כיון שהקנה הקרקע בכסף או בחזקה קנה המטלטלין שבתוכה. והיינו דלא [בעי אין] בעינן אגב וקני עד דאסיק דלא בעינן צבורים, דאל"כ הו"ל לאבעויי ברישא היאך יקנה הצבורים שהוא פשוט שקונה אותם עם הקרקע ואח"כ יבעי אם קונה שאינן צבורים. וכ"כ הר"ם פ"ג [ממכירה ה"ט]. ופי' מכל הני, מיהא דשטר ומעובדא דר' אליעזר ורב יהודה דהואיל ולא בעינן צבורים שוה סלע ממש קאמר. וק' צאן וק' חביות ממש הוא ולא הוו צבורים בתוכה. אבל מעובדא דרשב"ג לא מייתי ראיה דההוא צבורין בתוכה היו. **קני מי קתני.** דקני המטלטלין, וודאי צריך הואיל ואינן בתוכה והוו מתנה איך יקנה המטלטלין אם לא יאמר לו קנה אותן עם חזקה שתקנה בה קרקע, אבל מכר מטלטלין וקרקע ונתן דמים והיו צבורין בתוכה, קנה כל המטלטלים בכסף שקנה קרקע, שאינו יכול לחזור בו מהמטלטלים הואיל ונתן המעות. **שדה במכר.** אם היו צבורין בלא אגב אלא שאמר לו קנה המטלטלין במתנה עם הקרקע ואם לא היו צבורין לאין צבורין דאמר ליה אגב, דליכא בין צבורין לאין צבורין אלא אגב וקני. **שדה [לאחד].** שאמר לו זכה במטלטלין לפלוני עם אותה חזקה שתזכה בקרקע לצרכך ואם לא היו צבורין שאמר ליה אגב, ולא איפשיטא. ואם חזר בו קודם שתפס מקבל המתנה אין מוציאין אותה מידו. **לא שנו.** דנכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות אלא שנתן לו דמי כל המטלטלין.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות